

๑/๑

คำแนะนำนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร
เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจ่ายคืนค่าหุ้นกรณีกลุ่มเกษตรกรขาดทุนสะสม พ.ศ. ๒๕๕๙

.....

โดยที่การจ่ายคืนค่าหุ้นให้แก่สมาชิกของกลุ่มเกษตรกร กฎหมายบัญญัติให้กำหนดวิธีการไว้ในข้อบังคับตามมาตรา ๘ (๔) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งออกตามความมาตรา ๑๑๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมีความเห็นว่า ปัจจุบันการจ่ายคืนค่าหุ้นให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรได้กำหนดวิธีการจ่ายคืนค่าหุ้นไว้ในข้อบังคับโดยกว้าง ๆ เฉพาะการจ่ายคืนค่าหุ้นกรณีปกติ แต่ไม่ได้กำหนดวิธีการจ่ายคืนค่าหุ้นกรณีกลุ่มเกษตรกรขาดทุนสะสม ทั้งนี้ กลุ่มเกษตรกรที่มีผลการดำเนินงานขาดทุนสะสมจะทำให้มูลค่าหุ้นเรือนหุ้นเหลือไม่ครบเท่ามูลค่าเดิม ซึ่งการรับจดทะเบียนข้อบังคับดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดตามมาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗

ดังนั้น เพื่อให้การจ่ายคืนค่าหุ้นกรณีกลุ่มเกษตรกรขาดทุนสะสม สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่ได้กำหนดวิธีการจ่ายคืนค่าหุ้นกรณีกลุ่มเกษตรกรขาดทุนสะสมไว้ในข้อบังคับให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดแนะนำกลุ่มเกษตรกรถือปฏิบัติตามคำแนะนำนี้ เพื่อขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด ซึ่งการปฏิบัติในการจ่ายคืนค่าหุ้นกรณีกลุ่มเกษตรกรขาดทุนสะสมและกรณีที่กลุ่มเกษตรกรขาดทุนในระหว่างปีและมีแนวโน้มจะประสบภาวะขาดทุนสะสม ณ วันสิ้นปีทางบัญชี โดยได้รับการยืนยันจากรายงานของผู้สอบบัญชีกลุ่มเกษตรกรเป็นไปด้วยความถูกต้องตามหลักการลงทุนที่เจ้าของทุนต้องรับผิดชอบในส่วนขาดแห่งทุนด้วย ให้กลุ่มเกษตรกรชะลอการจ่ายคืนค่าหุ้นแก่สมาชิกไว้ก่อน จนกว่าผู้สอบบัญชีจะได้ตรวจสอบและแสดงความเห็นต่อการเงินของกลุ่มเกษตรกรเรียบร้อยแล้ว โดยให้มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. ในคำแนะนำนี้

“ขาดทุนสะสมคงเหลือ” หมายความว่า ขาดทุนสะสมยกมาจากปีก่อนบวกกับขาดทุนสุทธิปีปัจจุบัน (ถ้ามี) หักด้วยทุนสำรองและกำไรสุทธิปีปัจจุบัน (ถ้ามี) แล้วยังมีขาดทุนสะสมคงเหลืออยู่อีก

“ทุนเรือนหุ้นทั้งหมด” หมายความว่า ทุนเรือนหุ้นที่สมาชิกชำระค่าหุ้นไว้ทั้งหมด ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

“จำนวนหุ้นทั้งสิ้น” หมายความว่า จำนวนหุ้นที่สมาชิกจ่ายเงินชำระค่าหุ้นจนครบมูลค่าหุ้น

“หนี้สินทั้งสิ้น” หมายความว่า หนี้สินหมุนเวียนและหนี้สินไม่หมุนเวียนที่กลุ่มเกษตรกรมีภาระผูกพันจะต้องชำระคืน

๒. การจ่ายเงินคืนค่าหุ้นแก่สมาชิก ให้กลุ่มเกษตรกรเรียกเก็บค่าหุ้นของสมาชิกที่ออกจากกลุ่มเกษตรกรที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ถือให้ครบตามมูลค่าที่กำหนดในข้อบังคับ และกลุ่มเกษตรกรต้องคำนวณมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้น ณ วันสิ้นปีทางบัญชี เพื่อให้เป็นมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นปัจจุบันที่ต้องจ่ายแก่สมาชิกที่ออกจากกลุ่มเกษตรกรเพราะเหตุใดก็ตาม การคำนวณมูลค่าต่อหุ้นให้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินว่าสมาชิกที่ลาออกกรณีกลุ่มเกษตรกรขาดทุนสะสมคงเหลือจะได้รับเงินค่าหุ้นคืน ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\text{มูลค่าต่อหุ้น} = \frac{\text{ทุนเรือนหุ้นทั้งหมด} - (\text{ขาดทุนสะสมคงเหลือ} + \text{หนี้สินทั้งสิ้น})}{\text{จำนวนหุ้นทั้งสิ้น}}$$

อนึ่ง ในการปรับลดมูลค่าต่อหุ้นเพื่อจ่ายคืนสมาชิสดังกล่าว กลุ่มเกษตรกรมีต้องทำการปรับปรุงบัญชีใด ๆ เพียงแต่เปิดเผยการคำนวณมูลค่าต่อหุ้นที่จะจ่ายคืนสมาชิกไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเท่านั้น

๑/๑

๓. การจ่ายคืนมูลค่าหุ้นกรณีกลุ่มเกษตรกรมียอดขาดทุนสะสมคงเหลือ จะต้องจ่ายคืนตามมูลค่าที่คำนวณได้ตามข้อ ๒ ซึ่งระบุไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินไว้แล้ว สำหรับส่วนต่างของมูลค่าหุ้นตามที่ปรากฏในข้อบังคับ ซึ่งอยู่ในบัญชีทุนเรือนหุ้นให้นำมูลค่าหุ้นที่ลดลงนั้นไปลดยอดบัญชีขาดทุนสะสมคงเหลือเมื่อสมาชิกได้ถอนหุ้นแล้ว

๔. เมื่อกลุ่มเกษตรกรมีการคำนวณลดมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นแล้ว ในปีต่อ ๆ ไปให้กลุ่มเกษตรกรคำนวณมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนหุ้นให้เป็นปัจจุบันทุกปีและมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นจะต้องไม่สูงกว่ามูลค่าต่อหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกรจนกว่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นที่คำนวณจะเท่ากับมูลค่าหุ้นที่กำหนดในข้อบังคับ

ในการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับกลุ่มเกษตรกรหรือการกำหนดข้อบังคับตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นกลุ่มเกษตรกรสามารถกำหนดโดยเพิ่มเติมวรรคใหม่ในข้อที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายคืนจำนวนเงินของสมาชิกที่ขาดจากสมาชิกภาพ ตัวอย่างเช่น

“ข้อ..... การจ่ายคืนค่าหุ้นของสมาชิกซึ่งออกจากกลุ่มเกษตรกร..... (ข้อความเดิมตามร่างหรือตามข้อบังคับที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดรับจดทะเบียนแล้ว)

กรณีที่กลุ่มเกษตรกรมีการดำเนินงานเป็นปกติให้จ่ายคืนค่าหุ้นแก่สมาชิกตามมูลค่าหุ้นที่ปรากฏในข้อ..... แต่กรณีที่กลุ่มเกษตรกรขาดทุนสะสมหรือมีแนวโน้มจะขาดทุนสะสม ให้ชะลอการจ่ายคืนค่าหุ้นแก่สมาชิกที่พ้นจากสมาชิกภาพในระหว่างปีจนกว่าจะปิดบัญชีประจำปีและคำนวณมูลค่าหุ้นที่จะจ่ายคืนแก่สมาชิก

การคำนวณมูลค่าหุ้นตามวรรค..... ให้ใช้เกณฑ์คำนวณ ดังนี้

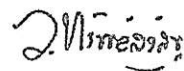
$$\text{มูลค่าต่อหุ้น} = \frac{\text{ทุนเรือนหุ้นทั้งหมด} - (\text{ขาดทุนสะสมคงเหลือ} + \text{หนี้สินทั้งสิ้น})}{\text{จำนวนหุ้นทั้งสิ้น}}$$

ในการปรับลดมูลค่าต่อหุ้นที่จะจ่ายคืนแก่สมาชิก ให้กลุ่มเกษตรกรเปิดเผยการคำนวณมูลค่าหุ้นที่จะจ่ายคืนแก่สมาชิกต่อหุ้นไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินโดยไม่ต้องทำการปรับปรุงบัญชีใด ๆ และต้องให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงิน สำหรับส่วนต่างของมูลค่าหุ้นที่ลดลงต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในข้อบังคับข้อ..... ซึ่งอยู่ในบัญชีทุนเรือนหุ้น

หากมีการจ่ายคืนค่าหุ้นแก่สมาชิกที่ลาออกในกรณีกลุ่มเกษตรกรขาดทุนสะสมให้นำส่วนต่างของมูลค่าหุ้นที่ลดลงไปลดยอดบัญชีขาดทุนสะสม

เมื่อกลุ่มเกษตรกรมีการคำนวณมูลค่าหุ้นที่จะจ่ายคืนต่อหุ้นแล้ว ในปีต่อ ๆ ไป กลุ่มเกษตรกรต้องคำนวณมูลค่าหุ้นที่จะจ่ายคืนต่อหุ้นให้เป็นปัจจุบันทุกปี และมูลค่าดังกล่าวจะต้องไม่สูงกว่ามูลค่าต่อหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับข้อ..... จนกว่ากลุ่มเกษตรกรไม่มียอดขาดทุนสะสม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙



(นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์

นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร